

A Szerzői Jogi Szakértő Testület szakvéleményei

Ruhatervek szerzői jogi védelme, ötletek felhasználhatósága

Ügyszám: SZJSZT 7/2005

A bíróság által feltett kérdések:

1. A becsatolt anyagok – tervek, fénymásolatok és készruhák – elegendőek-e az összehasonlításhoz? Ezek alapján elkészíthető-e a szakértői vélemény?
2. Amennyiben igen, a Szakértő Testület állapítsa meg, milyen hasonlóságok, illetve különbözőségek fedezhetők fel a felperes által tervezett eredeti ruhák, és a beszerzett másolatok között?
Az eredeti ruhák az AM-M-1599 számú Beta feliratú ruha dzsekije, a másolt ruha 9A és 9B szám alatti.
3. Térjen ki a szakértő a feliratok elhelyezésére, formájára, nagyságára és stílusára.
4. Nyilatkozzon a szakértő arról, hogy történt-e szerzői jogsértés vagy nem, és ha igen milyen mértékben? (%)
5. A Szakértő Testület állapítsa meg, milyen hasonlóságok, illetve különbözőségek fedezhetők fel a felperes által tervezett eredeti ruhák és a beszerzett másolatok között? A 9C tételnél a ruhák bizonyos részei nem látszanak, ezért itt a látható részek alapján kérjük az értékelést. Az eredeti ruhák AM-M-1599 számú dzseki a 02-01-09-01 számú terv, az M-02-02 számú Hilti bélelt mellény, a másolt ruha a 9C sorszámú szórólapon látható.
6. Térjen ki a szakértő ezen összehasonlítás kapcsán is a feliratok elhelyezésére, formájára, nagyságára és stílusára is, hogy történt-e jogsértés, és ha igen, milyen mértékben?
7. A szakértő állapítsa meg, hogy milyen hasonlóságok, illetve különbözőségek fedezhetők fel a felperes által tervezett ruhák és a beszerzett másolatok között, a 8A számú, a 8B számú és a 8C számú másolatoknál az ujjá betétje „egyenes” az ujjával párhuzamos, míg az eredeti ruha minden betétje ferde, amit jól szemléltet a 01-01-01-02 számú ábra.

Felperesi előadás szerint a mondanivalója, a ruha külképi megjelenése ezekre a ferdén elhelyezett betétekre épült, így állapítsa meg a szakértő, hogy megsértették-e a műsértetlenségéhez való jogát, avagy sem. Az eredeti ruha az AM-M-1599 számú Beta feliratú ruha, a másolt ruha a 8A számú, a 8B számú és a 8C számú tétel.

Térjen ki a szakértő jelen felhívás tekintetében is a feliratok elhelyezésére, formájára, nagyságára és stílusára valamint, hogy történt-e szerzői jogsértés, és ha igen milyen mértékben.

Az eljáró tanács szakvéleménye:

Az eljáró szakértői tanács – a Szakértő Testület munkamódszerétől és a Bíróság megkeresésében szereplő felkéréstől eltérően – nem tételes válaszokat ad a feltett kérdésekre, hanem összefoglalóan kívánja kifejeíteni és megindokolni véleményét, arra is tekintettel, hogy a jelen per felperesének immáron harmadik ügye került a Testület elé.

Az eljáró tanács megtekintette a becsatolt ruhákat és a zsűrizett rajzokat, majd a tanács textiltervező iparművész tagja javaslatára megszakította az ülést és kutatást végzett könyvtárakban, az interneten, valamint a munka- és szabadidőruha tervezéssel foglalkozó szakemberek körében. A kutatás során összegyűjtött, 1986. és 1992. közti kiadványok (folyóiratok, divatlapok, ún. trend előjelzések stb.) vonatkozó oldalait a szakvéleményhez mellékeljük.

A mellékletek alapján egyértelműen megállapítható, hogy a felperes által felhasznált ötletek (így: a nadrágszár ferde betoldása, a Forma 1 színvilágának és reklámfeliratainak alkalmazása, a felsőrész „V” formában történő elvágása, feliratok elhelyezése az ujjakon hosszanti irányban) már 1986-tól a nemzetközi divattervező szakmában ismertek voltak és felhasználásra kerültek. Felperes hobbyját – az autóversenyzést – az aktában szereplő tárgyalási jegyzőkönyv is említi, mely körülmény szintén arra utal, hogy a fent felsorolt ötletek felperes előtt is jól ismertek voltak.

A tervezők gyakorlatában szokásos és elfogadott, hogy divatlapokban és modellbemutatókon látott ötleteket felhasználjanak és azokból a divatnak megfelelő változatokat hozzanak létre, sőt bizonyos elemeket az ún. *trendkollekciók* kifejezetten követésre ajánlanak. Ilyen pl. az 1991-92 Guy Laroche sportkollekcióban a nadrágszár ferde elvágása, mely ennek a hobbyruhának is jellegzetessége. Ezt az elemet Cardin 1988-as előre jelző albuma is tartalmazza. Ilyen elem a jellegzetes Ferrari Forma 1 színösszeállítása is a Marlboro felirattal.

Az eljáró tanács szerint a felperes a közismert, közzétett és a tervezők által felhasználásra kifejezetten ajánlott ötletek alapján tervezte meg a perben szereplő ruhákat. Ezen ruhatervek nagyon szorosan vett értelemben és szűk terjedelemben élveznek csak szerzői jogi védelmet, tehát csak és kizárólag akkor sérülnek a szerző jogai ha minden változtatás nélkül, „egy az egyben” másolja le valaki a tervet. Ily módon tehát a Képző- és Iparművészeti Lektorátus szakvéleménye helytálló a tekintetben, hogy az általa zsűrizett felperesi munkák szerzői jogi védelmet élveznek, de ez nem jelenti azt és a Lektorátus sem nyilatkozott olyan értelemben, hogy a tervek egyes megoldási részletei önmagukban is védelmet élveznének. Azt egyértelműen megállapította az eljáró tanács, hogy a bemutatott felperesi és alperesi öltözékek „szó szerinti” egyezőséget nem mutattak.

A Bíróság által feltett kérdéseknél is eleve utalás történik egyezőségekre és különbözőségekre, tehát az előzőekben kifejtettek szerint, csak bizonyos ötletek újabb és egymástól bizonyos részletekben különböző felhasználásáról van szó, amely ötletek – az eljáró tanács által elvégzett kutatás eredménye szerint – nem is a felperestől származnak. (Bár, ha tőle származnának is, akkor sem élveznének szerzői jogi védelmet, hiszen mind a hatályos szerzői jogi törvény, mind az 1969. évi III. tv. szerint az ötlet nem élvez szerzői jogi védelmet.)

Összefoglalva szakvéleményünk lényegét: felperes szerzői jogait nem sértették meg az alperesek, amikor olyan öltözékeket hoztak forgalomba, amelyeknek bizonyos elemei egyeznek vagy erős hasonlóságot mutatnak a felperes által tervezett modellek egyes részleteihez, tekintettel arra, hogy az eljáró tanács számára megnyugtató módon bebizonyosodott, hogy ezen elemek a nemzetközi divatsajtóból a perben szereplő valamennyi fél számára ismertek lehettek.

Budapest, 2005. április 7. és május 10.

Dr. Vékás Gusztáv
a tanács elnöke

Dr. Győri Erzsébet
a tanács előadó tagja

Kozma Vera
a tanács szavazó tagja